

מחנה העולים בקריית שמואל

במחנה המעפילים בקריית שמואל (צולם עד 1947), צלם: ל' דינר

מעפילים במחנה בקריית שמואל (צולם עד 1947), צלם: ל' דינר

מחנה העולים בקריית שמואל היה מחנה העולים הראשון שהוקם על ידי הסוכנות היהודית לצורך קליטת גלי העלייה הצפויים ממחנות העקורים באירופה.

כבר בשנת 1945 יושבו עולים מתימן במחנה אוהלים ליד קריית שמואל בהיעדר שיכון זמין אחר עבור העולים. כדי להתמודד עם המחסור בדויר בגלל מלחמת העולם השנייה ובמיוחד לאור טענות הבריטים שלא ניתן לאפשר עלייה נוספת לאור המחסור בדויר בארץ ישראל, הקימה הסוכנות היהודית מקבצי דויר זמני שנקראו מחנות מעבר במקומות שונים ברחבי הארץ, אחד מהם בקריית שמואל. במחנה המעבר ניתן לעולים דויר מסובסד לתקופה שאמורה להיות עד ששה חודשים, וסיוע במציאת עבודה, אך העולים נדרשו לנהל את חייהם בעצמם^[1].

המחנה עצמו הוקם לקראת ראשית 1947 ופעל עד הקמת מדינת ישראל באופן דומה למחנה המעצר בעתלית בשיתוף פעולה עם שלטונות המנדט כמחנה מעצר לעולים שהמתינו להגעת תורם להשתחרר על פי מכסת הסרטיפיקטים שהקציבו שלטונות המנדט הבריטי. על פי ההסדר עם שלטונות המנדט, המחנות תופעלו בפנים על ידי הסוכנות היהודית וארגון הדסה שסיפק שירותי רפואה, אך נשמרו מבחון על ידי שוטרים בריטיים שאסרו את יציאת העולים עד הגיע תורם להשתחרר^[2]. מחנה העולים בקריית שמואל היה בעל תנאים טובים בהרבה מאלו של המחנה בעתלית שהוקם כמחנה מעצר, וקיבולתו הייתה קטנה יותר והגיעה לכ-700 נפש. בנוסף, על מחנה העולים בקריית שמואל שמרו שוטרים יהודים ממשטרת המנדט שנתנו לעולים תחושה שהם בבית בארצם^[3]. לרוב, למחנה העולים בקריית שמואל הובאו עולים ממחנה המעצר בעתלית במסגרת הליך מדורג של שחרור, אולם לעיתים הובאו אליו עולים ישירות ממחנות המעצר בקפריסין. בנוסף, מדי פעם הובאו אליו עולים שנתפסו בארץ ישראל עצמה. למשל, בינואר 1948 הובלו למחנה העולים בקריית שמואל עולים בלתי לגליים שהצליחו לעלות לחוף בנהריה^[4].

לאחר קום המדינה נחשב מחנה העולים בקריית שמואל, בה היו שיכונים שנבנו עבור משפחות, לבעל תנאים טובים יחסית למחנות אחרים בהם שוכנו העולים באוהלים וצריפים של הצבא הבריטי. לקראת סוף 1949 היה מחנה העולים בקריית שמואל לאחד ממחנות העולים הראשונים שהוסב למחנה עבודה בו נדרשו העולים לצאת לעבודה. בספטמבר 1949 היו במחנה 268 משפחות^[5] ובדצמבר אותה שנה היו בה 950 נפש^[6]. המחנה המשיך להתקיים כמעברה (שכונה גם מחנה עולים^[7]) עוד שנים רבות ועדיין התקיים בשנת 1959^[8].

קישורים חיצוניים

- ברכה חכם, במחנה קריית שמואל (http://jpress.org.il/olive/apa/nli_heb/SharedView.Article.aspx?href=(=DAV/1947/03/24&id=Ar00201, דבר, 24 במרץ 1947

הערות שוליים

- ↑ משכנות לעולי ישראל (http://jpress.org.il/olive/apa/nli_heb/SharedView.Article.aspx?href=(=DAV/1945/05/22&id=Ar00204, דבר, 22 במאי 1945
- ↑ Memorandum by Ch. Yassky, 18 July 1947 in Jewish Agency for Palestine,

Yehoshua Freundlich, Zvi Ganin, **Political Documents of the Jewish Agency: January-November 1947**, pages 468-469

3. מחנה מעבר לעולים בקריית שמואל (<https://www.nli.org.il/he/newspapers/dav/1947/02/07/>) 1-----he-20--1--img-txIN%7ctxTI-----1
בפברואר 1947
4. 121 הובלו מנהריה למחנה המעפילים בקריית שמואל (http://jpress.org.il/olive/apa/nli_heb/Sh) 121
aredView.Article.aspx?href=DAV/1948/01/04&id=Ar00104, דבר, 4 בינואר 1948
5. תוכנית להעסקת שוכני מחנות העולים בעבודה (http://jpress.org.il/olive/apa/nli_heb/Shared) View.Article.aspx?href=DAV/1949/09/09&id=Ar00709
דבר, 9 בספטמבר 1949
6. ירידה במספר העולים במחנות (http://jpress.org.il/olive/apa/nli_heb/SharedView.Article.as) px?href=DAV/1949/12/06&id=Ar00112
דבר, 6 בדצמבר 1949
7. במחלקה לתרבות של עיריית חיפה (http://jpress.org.il/olive/apa/nli_heb/SharedView.Articl) e.aspx?href=DAV/1959/07/24&id=Ar01204
דבר, 24 ביולי 1959
8. מזכירות מועצת פועלי חיפה, עצרות ומסיבות יום העצמאות (<https://www.nli.org.il/he/newspap>) ers/dav/1959/05/11/01/article/17.3?&dliw=none&e=-----he-20--1--img-txIN%7ctxTI---
1-----1, דבר, 11 במאי 1959

דף זה נערך לאחרונה ב־15 בדצמבר 2020, בשעה 11:12.

הטקסט מוגש בכפוף לרישיון Creative Commons ייחוס-שיתוף זהה 3.0; ייתכן שישנם תנאים נוספים. ר' את תנאי השימוש לפרטים.

- מדיניות פרטיות
- אודות ויקיפדיה
- הבהרות משפטיות
-
- מפתחים
- סטטיסטיקות
- הצהרה על עוגיות